

ȘEIVA SANIE
(1938 - 2010)

Pe 22 septembrie 2010 toți cei care au cunoscut-o, stimat-o și iubit-o pe Doamna Șeiva Sanie au primit cu îndurerare vestea că nu mai este printre noi. S-a stins, lovită de o boală necruțătoare, după o îndelungată și nemeritată suferință, înconjurată de toți cei dragi.

Muzeograf a cărui activitate a fost apreciată cu prestigioase premii și distincții, cercetător devotat descifrării amplei problematice a civilizației geto-dacice și daco-romane din spațiul est-carpatic, Doamna Șeiva Sanie și-a desfășurat aproape întreaga viață și activitate în Iași.

Năcută pe 15 aprilie 1938, în fosta capitală a Moldovei, a urmat cursurile uneia dintre cele mai prestigioase școli secundare din Iașiul acelor vremuri, Liceul Oltea Doamna și pe cele ale Facultății de Istorie din cadrul Universității A. I. Cuza.

După absolvirea facultății, a fost, pentru o scurtă perioadă de timp, între 1960 și 1962, muzeograf la Muzeul Orașenesc din Sighișoara.

Revenită în Iași, a lucrat, până în 1995, când s-a pensionat, ca muzeograf și arheolog la Muzeul de Istorie a Moldovei care a funcționat inițial sub coordonarea

Institutului de Arheologie Iași, iar din 1968, ca secție a Complexului Muzeistic Iași (din 1990, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași). Desfășurându-și aici aproape întreaga activitate creatoare, a fost unul dintre oamenii care și-au legat pentru totdeauna numele de această instituție. A participat la realizarea și refacerea tuturor expozițiilor permanente ale acestui muzeu și a unora dintre marile sale expoziții temporare (dintre care amintim doar câteva dintre cele mai importante: Mărturii arheologice despre satul dacic de la Dumbrava, com. Ciurea, jud. Iași (secolele I-II e.n.), Civilizația traco-getică, Antichități egiptene în colecțiile din România, Civilizația Cucuteni).

A coordonat și colaborat la organizarea unor muzee școlare și sătești, precum și la numeroase activități cu caracter muzeal, simpozioane, conferințe și sesiuni științifice de mai mare sau mai mică amploare.

De-a lungul întregii cariere, a înregistrat și fișat mii de piese. Și-a adus o contribuție deosebită la organizarea, pe baze științifice, a depozitului de arheologie al acestui mare muzeu al țării.

Dintre remarcabilele sale realizări muzeografice amintim expoziția permanentă a Rezervației Arheologice de la Cucuteni (muzeul ce adăpostește tumulul traco-getic), precum și cea a Muzeului Obștii Evreiești din Iași.

Ca arheolog, a participat la cercetarea unora dintre situri cheie pentru înțelegerea evoluției civilizației geto-dacice și daco-romane de la est de Carpați, dintre care amintim Bâta Doamnei (Neamț), Barboși (Galați) și Dumbrava (Iași).

A introdus în circuitul științific mai multe tezaururi monetare romane cum ar fi cele de la Muntenești (Vaslui), Măgirești (Bacău), Muncelu de Sus (Iași), Drăgești (Bacău), Dersca (Botoșani).

A valorificat, prin numeroase studii și articole publicate în revistele de specialitate, materialele provenite din propriile cercetări, ca și pe cele din depozitele și colecțiile instituțiilor muzeale din Moldova.

Am cunoscut-o pe Doamna Șeiva Sanie în anii '90, în ultimii ani ai studenției mele, la una dintre sesiunile de comunicări științifice organizate de Institutul de Arheologie. M-a impresionat, încă din primul moment, disponibilitatea sa de a ajuta necondiționat un tânăr, practic necunoscut, la început de carieră. Din 1993 (când m-am angajat la muzeu) și până în 1995 (când Dumneaei s-a pensionat) am lucrat sub coordonarea sa directă. Cineva spunea odată că personalitatea noastră se formează ca o sumă a influențelor celor pe care avem norocul să-i cunoaștem și să ne îndrume pașii. Pot afirma – fără nici o ezitare – că o parte din ceea ce am devenit astăzi i se datorează doamnei Șeiva Sanie. Ca tânăr învățăcel am deprins de la ea toată „bucătăria” muncii de muzeu: fișarea, înregistrarea pieselor, organizarea pe baze științifice a unei expoziții și a unui depozit.

Am lucrat împreună pentru o mare expoziție organizată cu prilejul aniversării a 110 ani de la descoperirea așezării eponime a culturii Cucuteni, expoziția Civilizația Cucuteni. Expoziția, care a fost organizată în colaborare cu unsprezece alte instituții, a presupus deplasări la sediile acestora în vederea selectării pieselor și a punerii la punct a tuturor detaliilor colaborării. Am realizat împreună toate aceste deplasări. Timp de aproximativ trei luni, aproape în fiecare săptămână, plecam pentru câteva zile. Deși extrem de obositoare, aceste deplasări ne-au/mi-au permis să ne cunoaștem mai bine. Era o personalitate deosebită, cu un spirit viu și extrem de tânăr. Cu tact și un deosebit simț al relațiilor interumane m-a făcut să mă simt împreună cu un prieten și, ceea ce mi s-a părut cu adevărat deosebit, un prieten de aproape aceeași vârstă. Îmi amintesc de acea scurtă perioadă ca despre o adevărată școală. Am aflat și învățat multe secrete ale profesiei de muzeograf, detalii care nu se regăsesc în manualele de specialitate. Acele deplasări mi-au dezvăluit o altă fațetă a aceleiași profesii, care se bazează pe relațiile interumane, care trebuie să constituie baza colaborării dintre specialiști.

Nu pot să uit că în fiecare oraș în care poposeam aveam parte și de o mică porție de istorie locală servită de colega și colaboratoarea mea. Oricât de încărcat era programul găsea timp să îmi arate ceva, să îmi deschidă ochii asupra unor aspecte din viața cotidiană sau din trecutul locului în care poposeam: de la dânsa am aflat că există un parc Copou în Vaslui și împreună l-am vizitat prima oară; de câte ori pășesc în vechea curte domnească din București, îmi amintesc cu plăcere de faptul că am ajuns prima oară acolo cu doamna Sanie; și aș putea să dau multe alte exemple în acest sens.

Era nostimă, deschisă și delicată și, întotdeauna, de o politețe fără cusur. Purtam cu ea discuții nesfârșite pe diferite teme profesionale și/sau umane. Relația pe care o avea cu cel care i-a fost soț, tovarăș de viață și cel mai bun prieten în același timp, a constituit pentru mine, ca pentru mulți alții din anturajul apropiat al Domniilor lor, un exemplu demn de urmat.

Am continuat să o întâlnesc în anii ce au urmat pensionării sale la diferite manifestări științifice, în biblioteci și arhive. A fost, până în ultimii ani din viață, o persoană extrem de activă și implicată în diferite proiecte științifice legate de arheologie și de viața comunității evreiești din Moldova.

Ca o recunoaștere a activității deosebite depuse în slujba valorificării exemplare a patrimoniului muzeal, doamna Șeiva Sanie a fost distinsă, în 2004, de către președinția României, cu Meritul Cultural clasa I, Categoria H, „Cercetare Științifică”.

Expoziția la care am lucrat împreună a primit premiul „Margareta Sterian”, acordat în 1995 de către Muzeul Național de Artă a României, pentru cea mai bună expoziție de patrimoniu la nivel național în anul 1994.

În anii în care am cunoscut-o devenise o tradiție pentru generația sa din liceu să se întâlnească o dată pe an. Îmi spunea că aceste revederi sunt pline de un parfum anume și că au recurs la această frecvență având în vedere vârsta participanților. Uneori îmi relata cu tristețe că una dintre colegele sale o să lipsească pentru totdeauna de la strigarea catalogului. Anul acesta a lipsit și Domnia Sa. Alături de toți cei care s-au ridicat cu tristețe să păstreze un moment de reculegere în memoria sa, regretăm din suflet că a plecat dintre noi, mult prea devreme.

Senica ȚURCANU